

รายการ ร้อยเรื่องเมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา & คณะอนุกรรมการฝ่ายข้อมูล
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทงอิน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 1318-21

เรื่อง พระอัจฉริยภาพของในหลวง รัชกาลที่ 9 ด้านภาษาและวรรณกรรม
เรียบเรียง นางสาวนริลักษณ์ ศิริวรรณ วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักอักษรศาสตร์ ทรงสนพระราชหฤทัยเกี่ยวกับเรื่องศัพท์ และรากศัพท์ และค้นคว้าเกี่ยวกับศัพท์บาลีและสันสกฤต เพราะเข้าพระราชหฤทัยว่า หากเข้าใจศัพท์และที่มาของศัพท์แล้วจะช่วยให้เข้าใจความหมายของธรรมะได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น แม้ว่าพระองค์จะทรงเจริญพระชันษาในต่างประเทศ แต่ก็ทรงมีพระอัจฉริยภาพในการใช้ภาษาไทยอย่างยอดเยี่ยม

พระเกียรติคุณด้านวรรณศิลป์เป็นที่ประจักษ์ชัดจากภาษาและถ้อยคำที่ปรากฏในวรรณกรรมหรือในพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสในโอกาสต่าง ๆ ล้วนแสดงให้เห็นถึงพระปรีชาญาณเป็นอย่างยิ่ง ดังเช่นพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่นักธุรกิจและนักหนังสือพิมพ์ในนิวยอร์ก เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. 2510 ดังนี้

“...การแพร่ข่าวโดยขาดความระมัดระวังหรือแม้แต่คำพูดต่าง ๆ เพียงนิดเดียวก็สามารถจะทำลายงานที่ผู้มีความปรารถนาดีทั้งหลายพยายามสร้างไว้ด้วยความยากลำบากเป็นเวลาแรมปี...เหมือนฟองอากาศนิดเดียว ถ้าเข้าไปอยู่ในเส้นเลือดก็จะสามารถปลิดชีวิตคนได้ทั้งคน และน้ำตาลหวาน ๆ ก้อนเล็กนิดเดียว ถ้าใส่ลงในถ้ำน้ำมรดก ก็จะทำให้เครื่องจักรดี ๆ ของรถเสียได้โดยสิ้นเชิง...”

พระอัจฉริยภาพด้านภาษาของพระองค์นั้น ปรากฏอยู่ในพระราชนิพนธ์หลายต่อหลายเรื่อง ทั้งพระราชนิพนธ์ทรงแปลและพระราชนิพนธ์ทรงแต่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชนิพนธ์เรื่อง “พระมหาชนก” ฉบับซึ่งมีทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยทรงแปลเป็นภาษาอังกฤษตรงจากมหาชนกชาดกและยังทรงแปลเป็นภาษาสันสกฤตประกอบอีกภาษา รวมทั้งแผนที่ฝีพระหัตถ์แสดงสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของเมืองโบราณบางแห่ง และข้อมูลอุตุนิยมวิทยาเกี่ยวกับทิศทางลม ซึ่งแสดงถึงพระปรีชาในด้านอักษรศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และโหราศาสตร์ “ทองแดง” (The Story of Tongdaeng) เผยแพร่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษในเล่มเดียวกัน และเป็นหนังสือพระราชนิพนธ์ที่ติดอันดับขายดีที่สุดของประเทศใน พ.ศ. 2545 เนื้อหาเป็นเรื่องของคุณทองแดง เป็นสุนัขธรรมดาที่ไม่ธรรมดา มีความเฉลียวฉลาด แสนรู้และเป็นสุนัขทรงโปรดของพระองค์ ท่าน มีความกตัญญูรู้คุณ ความจงรักภักดี ความมีมารยาทของคุณทองแดง และการสั่งสอนลูกของคุณทองแดง โดยในพระราชนิพนธ์ได้ทรงยกย่องคุณทองแดงในเรื่องความกตัญญูรู้คุณของคุณทองแดงที่มีต่อแม่มะลิ นอกจากนี้ มีพระราชนิพนธ์พระราชานุกิจรัชกาลที่ 8 เป็นพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับพระจริยวัตรของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาอานันทมหิดล ตั้งแต่ต้นบรมมหาราชวังไปตลอดทั้งวันในขณะเสด็จประพาสสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งภาษาที่ทรงใช้จะเป็นภาษาที่สั้น กระชับ และได้ใจความชัดเจน พระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์งานเขียนไว้ตั้งแต่ครั้งเสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทานในการพระราชกุศล 100 วัน พระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาอานันทมหิดล

และ “เมื่อข้าพเจ้าจากสยามสู่สวีเดน” เป็นพระราชนิพนธ์ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือรายเดือน “วงวรรณคดี” ฉบับเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2490 โดยเป็นบันทึกที่พระราชนิพนธ์ขึ้นในช่วงเวลาเสด็จพระราชดำเนินเพื่อกลับไปศึกษาต่อที่ประเทศสวีเดนอีกครั้ง เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2489 โดยทรงบันทึกเป็นเรื่องราวการเดินทาง แสดงถึงความรู้สึกของพระองค์ ตลอดจนเหตุการณ์ที่ได้ทรงประสบ

ทรงพรรณนาความรู้สึกของพระองค์ขณะจากเมืองไทย สะท้อนให้เห็นถึงความรัก ความผูกพันและความห่วงใย ในพสกนิกรของพระองค์ ทรงใช้ภาษาอย่างเห็นภาพและสะท้อนอารมณ์

ส่วนพระราชนิพนธ์ทรงแปลมี 2 เรื่อง คือ “นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ” เป็นพระราชนิพนธ์แปลเมื่อ พ.ศ. 2537 โดยทรงแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ เรื่อง “A Man Called Intrepid” ของ เซอร์วิลเลียม สตีเวนสัน (William Stevenson) และทรงใช้ระยะเวลาในการแปลถึง 3 ปี เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ “นายอินทร์” หรือ “INTREPID” เป็นชื่อรหัสของเซอร์วิลเลียม สตีเวนสัน หัวหน้าหน่วยราชการลับอาสารักษาราชการของอังกฤษในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งมีหน้าที่ล้วงความลับทางทหารของเยอรมันแล้วรายงานต่ออังกฤษและสหรัฐอเมริกา เพื่อร่วมกันต่อต้านการขยายอำนาจของนาซี

“ติโต” เป็นพระราชนิพนธ์แปล ซึ่งทรงแปลจากต้นฉบับ เรื่อง Tito ของ Phyllis Auty ไว้เมื่อ พ.ศ. 2519 และมีการตีพิมพ์เป็นเล่มออกจำหน่ายใน พ.ศ. 2537 เพื่อใช้ในการศึกษาและเรียนรู้บุคคลที่น่าสนใจของโลกคือ ติโต จอมพลติโต เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งยูโกสลาเวีย ผู้นำลูกชาวนาที่ฟันฝ่าอุปสรรคทุกวิถีทางเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับประเทศซึ่งประกอบด้วยประชาชนผู้ยากไร้หลายชนชาติ เผ่าพันธุ์ ชนิตที่แตกต่างกันทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์แล้ว และได้ใจประชาชนจนได้รับเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีและประธานาธิบดี สามารถสร้างความเจริญให้ยูโกสลาเวียได้ตลอดชีวิตของเขา ซึ่งพระราชนิพนธ์แปลเรื่องนี้มีการใช้ภาษาที่สามัญชนเข้าใจง่าย รวมทั้งการใช้โวหารเปรียบเทียบที่คมคาย “ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ ส่วนหนึ่งมาจากการได้ผู้นำที่ดีและมีความยุติธรรม” ซึ่งเหตุผลที่พระองค์ทรงเลือกวรรณกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มาแปล เพราะทรงมีพระราชประสงค์ให้คนไทยมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยมีกระแสรับสั่งถึงวรรณกรรมทั้งสองเรื่องว่า “อยากให้คนไทยเห็นว่าถ้าเราทำดี เราจะไม่เป็นเหมือนเขา” โดยเฉพาะเรื่อง ติโต ของ พิลลิส ออติ (Phyllis Auty) เรื่องราวชีวิตประวัติของอดีตประธานาธิบดีแห่งยูโกสลาเวีย ติโต หรือ โยซิป โบรซ ผู้ที่ต่อสู้เพื่อชาติซึ่งถูกคุกคามในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2

พระราชนิพนธ์เรื่อง นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ และติโต นอกจากจะแสดงให้เห็นประจักษ์ถึงพระอัจฉริยภาพในการแปลแล้ว ยังจะเข้าใจถึงพระราชประสงค์ที่จะให้คนไทยได้รู้จักเรื่องราวของมหาบุรุษโลกอีกด้วย

พระอัจฉริยภาพด้านภาษาและวรรณกรรมของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้กลายเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญสำหรับบรรดากวีหรือนักเขียนชาวไทยที่ยึดเอาพระองค์เป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าแก่สังคมไทยจนถึงปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- วิชาการ.คอม. (24 ตุลาคม 2554). **หนังสือพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**. สืบค้น 6 มกราคม 2560 จาก <http://www.vcharkarn.com/vaticle/38236>
- ข่าวสด. (4 พฤษภาคม 2559). **พระราชนิพนธ์ “ในหลวง” พระอัจฉริยภาพ “ภาษา-วรรณกรรม”**. สืบค้น 6 มกราคม 2560 จาก http://khaosod.co.th/special-stories/news_83089
- เรารักพระเจ้าอยู่หัว. **พระราชอัจฉริยภาพด้านวรรณกรรมและการแปลในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช**. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2559 จาก <http://www.raorakprajaoyuhua.com/bio/gen11.htm>